RETNINGSLINJER FOR TILSKUDD TIL DRIFT AV FAGSKOLER

Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 09.03.2026.

1 OVERBLIKK OG STRUKTUR

Tilskuddsordningen for driftsmidler til fagskoler er en statlig tilskuddsordning. Midlene bevilges av Stortinget på kap. 240, post 60, under programkategori 07.40 Høyere yrkesfaglig utdanning på Kunnskapsdepartementets budsjett. Kunnskapsdepartementet (KD) har delegert administrasjonen av ordningen til Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir).

I tråd med føringene i Meld. St. 11 (2024–2025) *Fagfolk for en ny tid – med høyere yrkesfaglig utdanning*, skal tilskuddsordningen forvaltes av fylkeskommunene. Dette betyr at den enkelte fylkeskommune har rollen som tilskuddsforvalter for tilskuddsmidlene som overføres fra HK-dir, med ansvar for å lyse ut midler, behandle søknader, fatte vedtak og å kontrollere og følge opp fagskoler som søker om/mottar tilskudd (tilskuddsmottakerne).

Fylkeskommunene forvalter driftsmidlene på vegne av staten og fordeler midlene til fagskoler. Fordi fylkeskommunene har det kompetansepolitiske ansvaret og skal kartlegge kompetansebehov, skal de også ha ansvaret for å dimensjonere høyere yrkesfaglig utdanning og styre driftsmidlene dit det er størst behov. Dette innebærer å avgjøre hvilke fagskoler som skal ha tilskudd, samt fastsette noen overordnede føringer for bruken av midlene.

I tråd med meldingen skal fagskolene som fylkeskommunene velger å gi tilskudd til ha betydelig frihet til å drifte fagskoleutdanning i samsvar med arbeidslivets behov for kompetanse og de overordnede føringene fra fylkeskommunen. Tilskuddene skal derfor gis som rammetildelinger, der tillit til fagskolenes skjønn skal prege finansieringen mer enn detaljstyrende føringer og krav.

Retningslinjene skal bidra til en forutsigbar forvaltning av tilskudd til drift av fagskoler, og sikre mest mulig lik praksis i forvaltningen på tvers av fylkeskommuner. For å oppnå dette er det utarbeidet et standardisert malverk som følger vedlagt retningslinjene, og som skal benyttes i de ulike fasene i forvaltningen til fylkeskommunene. Malverket er samtidig utformet for å bevare fleksibilitet for fylkeskommunene til å bruke tilskuddsordningen som et kompetansepolitisk virkemiddel.

I det følgende angis først rammene for forvaltningsansvaret for tilskuddsordningen, samt hvordan måloppnåelsen for ordningen vil bli vurdert (**pkt. 3**). Deretter følger retningslinjer for de operative stegene i forvaltningen (**pkt. 4 – 8**). Retningslinjene er ikke uttømmende og utfylles av alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper og normer for god forvaltningsskikk.

2 DEFINISJONER

I retningslinjene menes med:

a. *Rammetildeling:* Vedtak om hvor mye midler fagskolen vil få utbetalt til drift av fagskoleutdanninger for aktuelt budsjettår.
b. *Generelle vilkår:* Ordningens generelle vilkår som skal gjelde for alle vedtak om tilskudd.
c. *Særskilte vilkår:* Tilleggsvilkår fastsatt i vedtaket om rammetildeling for den enkelte tilskuddsmottaker som angir hva fagskolen forventes å levere og blir målt på innenfor rammen de tildeles.

3 FYLKESKOMMUNENES FORVALTNINGSANSVAR OG VURDERINGER AV MÅLOPPNÅELSE

Den enkelte fylkeskommune må selv vurdere hvordan forvaltningsoppgavene skal organiseres i eget fylke, og hvilke virkemidler som skal til for å nå målene og å håndtere forvaltningsansvaret. Fylkeskommunene kan benytte deler av det statlige tilskuddet til å dekke kostnader med å administrere tilskuddsordningen.

Måloppnåelse for fylkeskommunene sin forvaltning av ordningen vurderes med utgangspunkt i om tildelt tilskudd bidrar til drift av fagskoleutdanning i samsvar med arbeidslivets behov for kompetanse, samt målene fastsatt i Prop. 1 S fra KD og Stortingets budsjettvedtak. Hvert av nivåene stat, fylkeskommune og fagskole, har et selvstendig ansvar for å bidra til at målene som Stortinget setter for tilskuddsmidlene nås, og hvert nivå må vurdere måloppnåelsen ut fra sine ulike roller og ansvar.

Fylkeskommunene definerer selv hvilke kompetansebehov som skal dekkes med statlig tilskudd innenfor rammen av tilskuddsordningen. Driftsmidlene skal forvaltes slik at målene fastsatt i Prop. 1 S fra KD og Stortingets budsjettvedtak nås i størst mulig grad. Solide fagskoler er en forutsetning for at fagskolene blant annet skal kunne møte endrede kompetansebehov og skape gode rammer for studentenes læringsmiljø og medvirkning. Fylkeskommunene skal derfor, gjennom tildeling av driftsmidler, bidra til solide fagskoler med tilstrekkelig sterke faglige og administrative miljøer.

4 UTLYSNING AV TILSKUDDSMIDLER TIL FAGSKOLER

Fylkeskommunen skal hvert år innen 15. september lyse ut tilskuddsmidler for påfølgende budsjettår.

Ved utlysning skal fylkeskommunene bruke malen for utlysningstekst som fremgår av Vedlegg 1, og et søknadsskjema som er i samsvar med malen i Vedlegg 2.

Malen for utlysningstekst er utformet med sikte på å oppnå en mest mulig lik forvaltning på tvers av fylkeskommunene, samtidig som den bevarer fylkeskommunens handlingsrom til å fastsette hvilke kompetansepolitiske målsettinger som er viktigst å finansiere med statlig tilskudd. De kompetansepolitiske prioriteringene angis i

utlysningens formål. Gjennom utlysningens formål vil fylkeskommunen dermed gi retning for utviklingen av høyere yrkesfaglig utdanning.

Ved fastlegging av formålet for årets utlysning, forutsettes det at fylkeskommunen baserer seg på kompetansebehovsanalyser og annet relevant kunnskapsgrunnlag som er egnet til å belyse hvordan utviklingen av høyere yrkesfaglig utdanning i egen region best kan styres. Fylkeskommunen stilles altså helt fritt til å definere hvilke kompetansebehov tilskuddsmidlene skal bidra til å dekke.

5 MOTTAK OG BEHANDLING AV SØKNADER

Fylkeskommunen skal sikre en habil, forutsigbar, forsvarlig og rettferdig behandling av innkomne søknader om tilskudd.

Første steg i behandlingen av søknader, er å kontrollere at søknadene oppfyller de tre absolutte kravene som er stilt, jf. mal for utlysning. Disse tre kravene er uttømmende og skal ikke endres eller suppleres med andre/ytterligere krav. Søknader som ikke oppfyller kravene, håndteres som beskrevet i punkt 6.

Det neste steget er å realitetsbehandle alle søknader som oppfyller disse minstekravene. Vurderingene av søknadenes innhold skal da skje på basis av de kriterier og prioriteringer som er angitt under kapittelet «Hva blir vektlagt i vurderingen?» i utlysningen.

Her er det etablert et skille mellom søkere som allerede mottar finansiering tildelt i forrige utlysningsrunde (eksisterende tilskuddsmottakere), og de som ikke mottar slik finansiering (førstegangssøkere).

For førstegangssøkerne, skal søknaden vurderes på vanlig måte – basert på de to kriteriene som er angitt i utlysningen (relevans- og realisme-kriteriene). Som allerede nevnt i pkt. 4, vil formålet angitt i utlysningen danne rammene for, og gi innhold til, vurderingen av søknader under relevanskriteriet. For realismekriteriet vil dette primært måtte vurderes basert på relevante data i tillegg til alminnelige erfaringer om hva som er sannsynlig og ikke.

Både vurderinger av samsvar med formålet (relevanskriteriet), og hvor stor sjanse man anser at det er for at søkerne lykkes med de utdanningstilbud de omtaler i søknaden (realismekriteriet), vil måtte skje konkret og basert på skjønn. For slike skjønnsmessige vurderinger er det som ellers sentralt å sikre at man legger til grunn riktige fakta ved vurderingen, og at vurderingene som gjøres er saklige, rimelige og basert på de kriterier, hensyn og prioriteringer som utlysningen utpeker som relevante.

For søkere som allerede mottar tilskudd, skal søknaden derimot primært vurderes ut fra prioriteringsregelen som står etter kriteriene. Som det fremgår av denne prioriteringen, skal slike søkere prioriteres så lenge det ikke er vektige grunner til å avslutte eller redusere finansieringen, for eksempel ved vesentlige vilkårsbrudd, utilfredsstillende resultater eller at utdanningstilbudene fagskolen tilbyr ikke lenger vurderes som relevante for utlysningens formål.

Vurderingen av søknader fra eksisterende tilskuddsmottakere er dermed både en evaluering av det de har fått til med sin eksisterende finansiering, så vel som en vurdering av om de fortsatt vil bidra til å nå formålet med utlysningen. Derfor må fylkeskommunen også gjøre vurderinger av tilskuddsmottakeres måloppnåelse for tidligere tildelinger, og ta dette med i vurderingen av nye tilskudd.

I tilfeller der fylkeskommunen har saklige grunner til å redusere eller avslutte tilskuddet til en fagskole, må dette gjøres på en måte som sikrer forsvarlig avvikling av pågående utdanningstilbud. Slike endringer bør ha vært tema i dialogen mellom fylkeskommunen og fagskolen forut for ny søknadsrunde.

Fylkeskommunen avgjør ellers selv hvordan søknadsbehandlingen organiseres.

For søknader som innstilles for tilskudd, må det også tas stilling til hvilket tilskuddsbeløp de skal innstilles for. Også her må det utøves et konkret skjønn av om det omsøkte beløpet bør reduseres, og i tilfelle hva som anses som et hensiktsmessig nivå av finansiering. Til hjelp i fastsettingen av tilskuddsnivået kan fylkeskommunen blant annet se til tidligere tilskuddsnivå, analyser av måloppnåelse og årsrapporter. Tilskuddsnivået må stå i forhold til de særskilte vilkårene fylkeskommunen stiller til de ulike tilskuddsmottakerne.

Tilskuddsnivået fastsettes som en samlet rammetildeling for fagskolen. Dette innebærer at fagskolen selv har ansvar for å disponere tilskuddet på den måten de mener er best egnet til å svare ut fylkeskommunens vedtak, slik disse er uttrykt i de generelle og særskilte vilkårene for tilskuddet.

6 VEDTAK OM TILSKUDD OG VILKÅR SOM FASTSETTES FOR TILSKUDDSMOTTAKERE

For å sikre en mest mulig lik praktisering av tilskuddsordningen på tvers av fylker, skal vedtak om avvisning, avslag og innvilgelse av søknader om tilskudd utformes ved bruk av malene som fremgår av Vedlegg 3, 4 og 5.

Vedtak om avvisning benyttes for søknader som ikke oppfyller de tre minimumskravene som fremgår av utlysningen. En rimelig frist skal gis for å rette opp eventuelle mangler.

Malene for vedtak om avslag og innvilgelse legger opp til at fylkeskommunen setter inn en kortfattet begrunnelse for vedtaket, jf. forvaltningsloven § 25, tredje avsnitt.

Ved vedtak om innvilgelse av tilskudd, vil ordningens generelle vilkår gjelde for fagskolen som mottar tilskudd (se Vedlegg 5).

I tillegg til de generelle vilkårene skal fylkeskommunen fastsette enkelte særskilte vilkår som skal gjelde for fagskolen og deres bruk av tilskuddet. Slike særskilte vilkår skal angi hva fagskolen vil bli målt på, for eksempel forventet volum av studenter og hvilke fagområder som skal dekkes. De særskilte vilkårene gir også fylkeskommunen mulighet til blant annet å sikre at fagskoler dekker bestemte kompetansebehov, ivaretar ulike geografiske områder, ivaretar små fagområder av nasjonal betydning og

lignende. Fylkeskommunene skal ikke stille detaljerte vilkår om utformingen av, eller innholdet i utdanningstilbudene, eller lignende.

Særskilte vilkår skal være saklige (dvs. i tråd med utlysningen og relevante kompetansebehovsanalyser/-strategier o.l.), og rimelige. Ved utforming av slike særskilte vilkår må man også sikre at det blir tilstrekkelig klart for fagskolen hva som forventes – og at man så langt mulig bevarer fagskolens faglige og organisatoriske fleksibilitet. Man bør også ha et bevisst forhold til hvordan måloppnåelsen kan vurderes, jf. rapporterings- og møteplikten angitt i pkt. 2.3 i de generelle vilkårene.

De generelle og de særskilte vilkårene angir samlet sett rammen som gjelder for tilskuddet. Dette betyr at tilskuddet fagskolen mottar, disponeres fritt av fagskolen innenfor denne rammen. Disse vilkårene danner samtidig grunnlag for fylkeskommunens oppfølging og kontroll av tilskuddet.

Alle vedtaksmaler inneholder informasjon om klagerett, jf. forvaltningsloven § 28. Alle private fagskoler kan klage på fylkeskommunens vedtak om tilskudd. Alle offentlige fagskoler eid av andre enn tilskuddsforvalter selv skal også kunne klage på vedtaket. Fylkestinget er klageinstans. Fylkestinget kan bestemme at klager fra fagskolene skal behandles av fylkesutvalget, eller oppnevne en særskilt klagenemd, jf. forvaltningsloven § 34.

Det er opp til den enkelte fylkeskommune å avgjøre om det er klageadgang for fagskoler som er samme rettssubjekt som fylkeskommunen selv.

7 UTBETALING AV TILSKUDD

Fylkeskommunen skal utbetale tilskuddet til fagskoler i tråd med tilskuddsbeløp oppgitt i vedtaksbrevet, og pkt. 3.1 i de generelle vilkårene. Tilskudd skal ikke deles opp i grunntilskudd og resultatbasert tilskudd eller lignende ordninger. Utbetalingen skal gjøres i to omganger: Tilskudd for vårsemesteret skal utbetales innen 31. januar, og tilskuddet for høstsemesteret skal utbetales innen 15. september.

Tilskudd skal utbetales til kontonummeret som fagskolen har oppgitt i søknaden.

8 OPPFØLGING OG KONTROLL AV TILSKUDDSMOTTAKERE

Fylkeskommunen skal følge opp at tilskudd brukes i tråd med de generelle og særskilte vilkårene som gjelder for den enkelte fagskole.

Fylkeskommunene kan kreve driftstilskuddet tilbakebetalt dersom det ikke benyttes i samsvar med vilkårene for tilskuddet.

Fylkeskommunens kontroll og oppfølgning av fagskoler som mottar tilskudd skal primært skje gjennom fagskolenes egenrapportering av tall til Database for statistikk om høyere yrkesfaglig utdanning (DBH-HYU), jf. fagskoleloven § 42, og gjennom dialog mellom fylkeskommunen og tilskuddsmottaker om måloppnåelse.

Fylkeskommunen må vurdere i hvilken grad tilskuddet er anvendt i tråd med vilkårene. I tillegg bør fylkeskommunen initiere dialog med fagskolen for å vurdere fremtidige behov og prioriteringer på grunnlag av fylkeskommunens og fagskolens kunnskapsgrunnlag om kompetansebehov. Resultatet av vurderingen av måloppnåelsen og dialog om videre prioriteringer og behov kan tjene som et godt kunnskapsgrunnlag for vurderinger av videreføring og eventuelle justeringer av rammetildelingen i kommende utlysningsrunder, samt andre relevante kompetansepolitiske vurderinger.

I unntakstilfeller der fylkeskommunen identifiserer brudd med de vilkår som gjelder for bruk av tilskudd, gir de generelle vilkårene et godt grunnlag for å opplyse saken og treffe nødvendige tiltak, jf. særlig de generelle vilkår pkt. 4.

Departementet fører tilsyn med private fagskoler, jf. fagskoleloven § 31. Departementet har delegert ansvaret for tilsyn med private fagskoler til NOKUT. Det er NOKUT som har ansvar for økonomisk tilsyn med private fagskoler etter fagskoleloven § 31 og kontroll med private fagskolers bruk av driftstilskuddet etter fagskoleloven § 29.

NOKUT har også ansvar for å føre tilsyn med fagskolenes etterlevelse av kravene til høyere yrkesfaglig utdanning og kvalitetsarbeidet, jf. fagskoletilsynsforskriften.
Fylkeskommunenes ansvar for oppfølging og kontroll med fagskoler må avgrenses mot ansvaret som er delegert til NOKUT.

For private fagskoler gjelder i tillegg fagskoleloven § 35.